

Hvalnica puščavi
(odlomki)

Evherij

svetemu možu Hilariju,
nadvse hvalevrednemu in blaženemu v Kristusu.

1. Zelo hraber si bil, da si nekega dne zapustil dom in družino ter pripotoval vse do daljnega morja, a še več pa je bilo v tebi kreposti, da si se tudi drugič odločil za vrnitev v puščavo.

Ko si prvokrat, še kot tujec, stopil vanjo, si ob sebi imel vodnika, ki ti je utiral pot in te pozneje uril v nebeškem vojskovanju. Ravnal si se po njem in mu, čeprav si rodnega očeta zapustil, sledil kot očetu. Ko je bil na tem, da postane nadškof, si pomislil, da bi ga spremil, vendar te je ljubezen do puščave privedla nazaj v domačnost njene samote. Zato si torej zdaj še plemenitejši in večji od tega, po katerem si se sam zgledoval: ko si namreč prvič ubiral pot v puščavo, se je zdelo, da le slediš bratu, zdaj, ko ponovno stopaš vanjo, pa si še tega brata pustil za seboj. Toda kakšnega! Kakšen človek! Vedno je tako ljubeznivo skrbel zate. Tolikšna naklonjenost ga je vezala nate, da skoraj ničesar, razen svoje ljubezni do puščave, nisi mogel ceniti višje od nje. A ko si slednji dve skrbno pretehtal in zadnjo postavil višje, si izkazal, ne da njega ljubiš kaj manj, pač pa da puščavo ljubiš še toliko bolj. Pokazal si, kako močna je v tebi ljubezen do samote, saj pred njo kloni tudi največja človeška naklonjenost.

...

3. Že dolgo nazaj si, bogat v Kristusu, vse bogastvo razdelil med revno Kristusovo ljudstvo. Po letih si mlad, po svojih nraveh že starec. Znan si po svoji nadarjenosti in govorniški spretnosti, toda pri tebi v prvi vrsti ničesar ne občudujem in častim bolj kot tvoje želje po sedežu samote. Zato boš moral v svojih prošnjah, naj odgovorim na tvoja gostobesedna in obširna pisma, še malo potrpeti – saj sam veš za mojo nevednost – dokler ne obnovim raznolike Božje milosti, izkazane tvoji ljubi puščavi. Pravilneje naj jo imenujem kar brezmejno Božje svetišče. Da Bog prebiva v tišini, je namreč gotovo, v to, da se veseli samote, pa je treba zagotovo verjeti. Svojim svetnikom se je večkrat razkril prav na teh krajih. V njih ni zavračal srečanja s človekom: v pustinji je Mojzes z obrazom, ki je žarel od Božje slave, videl Boga, v pustinji se je Elija zagnil, prevzet od strahu pred pogledom nanj. Čeprav Bog napolnjuje vse stvari in je navzoč po vsem stvarstvu, smemo misliti, da se najraje zadržuje ravno v samoti puščave ali neba.

...

5. Že v začetku sveta, ko je Bog v svoji modrosti ustvarjal in razločeval posamezne stvari glede na njihovo vlogo, tega dela zemlje ni pustil vnemar kot nekoristnega in nevrednega. Kot menim sam, je bolj kot za veličastje trenutnega časa ustvarjal z vnaprejšnjim poznavanjem prihodnjega in puščavo zato namenil svetnikom, ki bodo še prišli. Hotel je, da je v puščavi obilica prav takšnih sadov, in ji tako v zameno za sušnost namenil, da je rodovitna s svetniki, s katerimi se redijo puščavska ozemlja.

6. (Adam) je stopal po raju, a prestopil postavo. Čeprav je prebival v kraju obilja, se ni zmožal ukloniti zakonu, ki mu ga je dal Gospod. Tem očarljivejši je bil namreč ta čudoviti kraj, toliko dovzetnejši je bil on sam za greh. Toda Bog svojim zakonom ni podvrgel le njega, saj želo smrti sega vse do nas. Tisti, ki hrepeni po življenju, naj torej biva v puščavi – prebivalec raja nam je priskrbel le smrt. Toda preidimo še k drugim zgledom Božje naklonjenosti puščavi.

...

21. Mar ni tudi ta, od katerega »med rojenimi od žená ni bil obujen večji«, vpil in prebival prav v puščavi? V puščavi je krstil, v puščavi pridigal o pokori in tam prvič omenjal nebeško kraljestvo. Tistim, ki so ga tam poslušali, je prenašal nauke, saj so si jih zaslužili že s tem, ko so sami stopili v puščavo. On pa je bil vreden, da mu je bil Gospodov sel poslan pred obličje in mu pokazal pot v nebeško kraljestvo. Bil je vreden, da je šel pred Kristusom in pričal o njem. Medtem ko je krstil Sina, je slišal iz nebes govoriti Očeta in videl Svetega Duha, ki se je spuščal na zemljo.

22. Tudi Gospoda in našega Odrešenika je, kot je zapisano, duh hitro po krstu odvedel v puščavo. In kateri duh je to? Ni dvoma, da Sveti Duh. Ker ga je tja povedel prav on, mu prav on to naročil in ga molče navdihnil, je puščava torej postala vredna, da sam Sveti Duh napotuje vanjo. ...

23. Tam je Bog premagal sovražnega skušnjavca, novi Adam je odgnal večšega spletkarja, ki je spotikal starega Adama. O, velika je slava puščave! V rajju je hudič zmagal, v puščavi pa je bil premagan!

24. To je bil tudi kraj, kjer je naš Odrešenik s petimi hlebi kruha in dvema ribama nasitil in odžejal množico pet tisoč mož. V puščavi je Jezus zmeraj nahranil svoje ljudstvo: nekoč mu je naklonil mano in v njem tako utrdil vero v Božjo pomoč, zdaj je nudil hlebce kruha. Oboje v enako čudovitih delih: kakor jim je tedaj hrano poslal, jo je zdaj pomnožil, da so se nasitili. Ob koncu je samih ostankov po pojedini ostalo več, kot pa je bilo vse hrane ob začetku. Puščavi pripišimo, puščava, pravim, je vzrok takšnih čudežev!

25. Potem se je Jezus umaknil visoko na goro. Pred tremi izbranimi spremljevalci, ki jih je vzel s seboj, mu je obraz zažarel v nenavadni jasnini. Za razkritje svojega veličastja je torej izbral odmaknjen kraj. Tam je največji izmed apostolov rekel: »Dobro je, da smo tukaj, Gospod!« Občudoval je namreč veličino tega znamenja na odročnem puščavskem kraju.

26. Kot je zapisano, je Jezus hodil »na samotni kraj in tam molil«. Že zanj je bil to kraj, ki ga je z lastnim zgledom določil kot primerne za molitev k Bogu in nas poučil, od kod se ponižna molitev najlažje prebije skozi oblake. S tem, ko je sam iskal samoto, da bi v njej molil, nam je pokazal, kje želi, da tudi mi molimo k njemu.

...

28. Puščavsko celico naj torej po pravici imenujem sedež vere, skrinja kreposti, svetišče dobrote, zakladnica milosti, skladišče pravičnosti. Kakor imajo namreč po velikih hišah dragocenosti kot v kakšni trdnjavi shranjene na odmaknjenih mestih, tako je tudi veličastje svetnikov skrito v puščavi.

...

33. Je sploh kateri kraj primernejši za posvetitev Bogu, za spoznanje njegovih sladkosti? Se mar tistim, ki težijo k izpolnitvi, pot kje razkrije jasneje? Se kje razprostira polje večjih kreposti? Je kje lažje bdeti nad umom in ga usmerjati v duhovno zrenje? Mar srce k Bogu še kje hiti tako svobodno kakor na teh samotnih krajih, kjer se Boga ne le hitreje najde, temveč tudi težje izgubi.

34. Čeprav so puščavska tla večinoma posejana le z drobnim peskom, so temelji hiše, o kateri govori evangelij, tukaj najtrdnjši.

...

40. Nobena še tako rodovitna zemlja se ne more primerjati s puščavskimi tlemi! Je sploh kakšna pokrajina bogatejša? Nikjer ne vzklije več žita, ki bi do vse polnosti nasitilo lačne. Da bi še kje trte bile tako polne? Prav v puščavi se pridela največ tistega vina, ki »razveseljuje srce človeku«. So še kje takšni pašniki? ... Ta zemlja je mogočnejša od vseh drugih krajev, presega jih v vseh svojih dobrinah.

...

44. Najdražji moj Hilarij, vrnil se boš na otok in spet postal del te skupnosti. Ta odločitev prinese mnogo dobrega tako tebi kot njim, ki se te že nestrpno veselijo! Ko boš tam, prosim ne pozabi moliti zame in za moje grehe.